

Eventrapport: Så kan nationalekonomin tjäna miljön – KI 6 december 2013

Torsdagen den 6 december anordnade Konjunkturinstitutet seminariet Så kan nationalekonomin tjäna miljön. KI har av regeringen fått uppdraget att, i samråd med Naturvårdsverket, ta fram en årlig miljöekonomisk rapport som behandlar miljöpolitikens samhällsekonomiska aspekter. Denna rapport presenterades under seminariet följt av synpunkter från ordförande i KI:s vetenskapsråd KI:s, Runar Brännlund, opponering av Sven Hunhammar klimatchef vid Naturskyddsföreningen och en avslutande paneldiskussion med ytterligare två representanter från KI:s vetenskapliga råd Inge-Marie Gren och Patrik Söderblom. Bland deltagarna fanns representanter från ett flertal departement, myndigheter, organisationer och universitet.

Presentation av KI:s rapport

KI:s forskningschef Eva Samakovlis inledde med att presentera årets rapport som fokuserat på klimatpolitiken. Rapporten har analyserat de styrmedelsval som Sverige gjort när det gäller att uppnå klimatmål och vilka av dessa som varit mest kostnadseffektivt. Rapportens bedömning är att de klimatmål som satts till 2020 kommer att kunna nås men till 2030 behöver utsläppen minska kraftigt. Vägen efter 2020 kräver skärpta, kostnadseffektiva styrmedel och snabb teknikutveckling. För att nå det beräknade klimatmålet till 2030 behöver årliga utsläpp utanför EU ETS minska med 9Mton mellan 2020 och 2030. De beslutade regeländringarna beräknas kunna bidra med att minska utsläppen med 2Mton till 2030 vilket gör att det behövs ytterligare minskning på 7Mton.

I rapporten presenteras koldioxidskatten som det viktigaste styrmedlet för att minska utsläppen kostnadseffektivt utanför EU ETS. När det gäller Sveriges utsläpp står inrikes transporter för drygt en tredjedel av utsläppen. Detta innebär enligt rapporten att höjningar i koldioxidskatten inte är tillräckligt för att nå beräknat mål 2030. Betydande bränsleeffektivisering i transportsektorn kommer att vara en nödvändighet och kan ske genom bränslesnålare tekniker eller att fler bilar använder tekniker som inte släpper ut koldioxid.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Stockholm
Box 574, 101 31 Stockholm
Besöksadress: Sergels torg 14, 3 tr
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 90
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

Östersund (säte)
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress: Studentplan 3
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
Bank: Danske Bank
Kontonummer: 12 810 107 041
Swift: DBBASESX
IBAN: SE6712 0000 000 12 810 107 041

Utlandskontor
Brasilia
New Delhi
Peking
Tokyo
Washington DC

Datum
2012-12-12

Andra styrmedel lyfts fram som kompletterande till koldioxidskatten. Exempelvis kan subventioner i kombination med skattelättnader vara en lösning när det gäller risk för kolläckage som kan uppstå när man sätter hög skatt på koldioxid i Sverige. Även FoU stöd inom energi- och klimatforskning och stöd till marknadsintroduktion kan komplettera prissättande styrmedel. Rapporten visar att det statliga investeringsstödet som förekommit sedan slutet av 1990-talet, inte har varit kostandseffektivt samt omfattats av höga administrationskostnader och incitamentsproblem. Det är därför viktigt hur stöden utformas. Andra åtgärder med kostnadseffektiv potential identifieras såsom åtgärder som binder kol i skog och mark (ytterligare analyser behövs men studier på global nivå visar en kostnad mellan 20 och 280 kr/ton CO₂e jmf CCS teknologi där kostnaden uppskattas till 210-630 kr/ton CO₂e). I Sverige är nettoupptaget av växthusgaser stort men det svenska utsläppsmålet för 2020 inkluderar inte upptag och utsläpp till och från skogsbruk. En svårighet är att mäta upptag och utsläpp av växthusgaser vilket utför ett problem för att inkludera skogsbruk i internationella överenskommelser. Ytterligare åtgärd är den möjlighet för företag och länder att köpa utsläppsreducerande krediter via mekanismen för ren utveckling (CDM) som fungerar som kompletterande till EU:s utsläppshandelsystem. CDM har lyckats generera kostnadseffektiva utsläppsminskningar (genomsnittspris 2002-2009 81-96kr/ton CO₂e). Däremot har additionaliteten i CDM projekten kritiserats samt att den geografiska spridningen följer sedvanliga investeringsmönster från industriländer till stora relativt långt utvecklade länder såsom Kina, Indien och Brasilien medan få projekt finns i de fattigaste regionerna.

KI:s rapport identifierar även att för att skärpa klimatpolitiken efter 2020 ska inte mål för energieffektivisering (20 procent) och förnybar energi (50 procent) stramas åt då detta fördyrar klimatpolitiken och att utsläppsmålet kommer behöva överskridas för att nå dessa två mål. Det anses därför bättre att skärpa utsläppsmålet och på så vis uppnå samma utsläppsminskning till lägre kostnad.

Ytterligare frågor som besvaras i rapporten är; Gröna jobb vad är det och finns de? Kan hållbar utveckling mätas? Hur interagerar klimat-och energipolitiska mål? Varför behöver Sverige riktlinjer för värdering av koldioxid? Leder energieffektivisering till energibesparing?

KI:s vetenskapliga råd

Ordförande för KI:s vetenskapliga råd, Runar Brännlund, gav även rådets synpunkter på rapporten som enligt rådet håller hög vetenskaplig kvalitet. Rådet delade i stort rapportens slutsatser men identifierade även ett flertal områden där det finns ytterligare behov för forskning och utredningsarbete. Dessa områden var bland annat skog och mark där det finns behov av utveckling av en skogssektormodell som kan beskriva de viktigaste sambanden inom skogssektorn, koppling till en allmänjämnviktsmodell och analys av interaktion mellan klimatmål och andra miljömål relaterade till skog. Ytterligare område som lyftes fram var förnyelsebar energi där det finns behov av fördjupad analys av elcertifikatsystemet samt hur detta och ”feed in” tariffer påverkar teknisk utveckling även analys av kostnader för förnyelsebar energi på både kort och lång sikt samt koppling till

Datum
2012-12-12

styrmedel. Även området grön ekonomi lyftes fram som bland annat inkluderade arbetet med att mäta hållbar utveckling samt utveckla analys av ”gröna jobb”. Rådet lyfte även fram att kommande rapporter bör kompletteras med en mer djupodlande rapport där en specifik fråga behandlas exempelvis målkonflikter i miljöpolitiken. Vetenskapsrådet underströk även behovet av ett systematiskt och kontinuerligt arbete med att utvärdera styrmedel såväl ex-ante som ex-post.

Opponering Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningens klimatchef Sven Hunhammar presenterade sina synpunkter på rapporten som han uttryckte sig vara hyfsat överens om. Enligt Hunhammar är viktigt att lyfta fram klimatmålen och tänka bortom 2020 men att minskningen av utsläppen av växthusgaser är blygsamma och att Sverige bör vara bättre än världssnittet och ligga i framkant. Hunhammar kommenterade de tre beståndsdelarna som KI:s rapport lyft fram; arbete för en internationell samordning av klimatpolitiken, sätta ett pris på koldioxidutsläppen av växthusgaser, genom skatter eller handel med utsläppsrätter och främja forskning och teknikutveckling. Han instämde med vikten av dessa men ställde frågan om vad vi kan göra idag, exempelvis med den nuvarande tekniken som finns tillgänglig. Generella styrmedel behövs och koldioxidskatten är viktig men fler styrmedel behövs som även är mer riktade exempelvis när det gäller flyg och kött. Hunhammar lyfte även fram behovet att inte vara för teknikneutral utan även där kan särskilda insatser kan behövas för att stimulera viss teknik. Däremot höll man inte med om rapportens förslag om skogen som kolsänka och uttrycker detta som en farlig väg att gå då Sverige bör vara ett föregångsland och inte ett land som använder kolsänka för att kunna fortsätta med utsläpp. Han resonerade även kring huruvida kostandseffektivitet bör ses som ett mål i sig själv utan mer som ett medel. Även behovet av att integrera fler politikområden lyftes fram för att undersöka vilka miljökonsekvenser som den samlande politiken medför.

Paneldiskussion och frågor

Under den avslutande paneldiskussionen lyfte Söderholm från KI:s vetenskapliga råd, fram behovet av titta på innovationer och vilken roll innovationspolitiken kan spela i att nå klimatmålen. Rapportens analys diskuterades i termer av osäkerhetsintervall och hur detta hanterats i rapporten. Samakovlis förtydligade att man i rapporten använt sig av uppskattningar och att det funnits en stor medvetenhet om att dess osäkerhet. Brännlund lyfte även fram som exempel energieffektivisering inom fordonsflottan och att forskning bedrivs inom beteendekonometri där man exempelvis undersöker vilka signaler en hög koldioxidskatt skickar ut till konsumenter och huruvida detta påverkar deras konsumtionsbeteende.

Rapporten finns att ladda ner [här](http://www.konj.se/download/18.768d17ac139d0d0248f2fd2/Milj%C3%B6+ekonomi+och+politik+2012-webb.pdf) (<http://www.konj.se/download/18.768d17ac139d0d0248f2fd2/Milj%C3%B6+ekonomi+och+politik+2012-webb.pdf>) och kommer att överlämnas till regeringen i slutet av december 2012.